

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
БІБЛІОТЕКА

*Збірка Н.І.О.
УІРЕ*

УІПА

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ЯК СКЛАДОВА РЕФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ

МАТЕРІАЛИ XV НАКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(до 50-річчя заснування бібліотеки УІПА)

15 квітня 2008 р.

Харків 2008

Режим доступа: <http://www.gpntb.ru/libcom6/disk/trud.html>

УДК 378.147.1:004

Нікітенко О. М., доц. кафедри Метрології та вимірювальної техніки

Орлова Г. Ю., Шевченко Н. С., студенти гр. МВТ-01-1

Харківський національний університет радіоелектроніки

ХАРАКТЕРИСТИКИ ЯКОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Якість освіти є одним з основних критеріїв розвитку країни та визначає її положення і авторитет у світі. Процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності, включно з вищою освітою. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній і науковий простір Європи, тому здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, дедалі наполегливіше працює над практичним приєднанням до Болонського процесу.

Модернізація вищої освіти в Україні є об'єктивною необхідністю. Проблема вдосконалення системи вищої освіти та підвищення якості професійної підготовки спеціалістів є важливою соціокультурною проблемою, вирішення якої можливо тільки при приведенні освіти у відповідність до нових соціально-економічних вимог зовнішньої ринкової економіки.

За такого підходу актуальним залишається інформаційне забезпечення навчального процесу. Тут під інформаційним забезпеченням розуміється забезпечення всіма видами літератури, яка використовується під час вивчення тієї чи іншої дисципліни: основна, додаткова, інструктивно-методична, і вся ця література може бути як у

традиційному, так і в електронному вигляді.

Таким чином, метою цієї доповіді є огляд заходів, які необхідно здійснити з точки зору покращення якості інформаційного забезпечення навчального процесу.

Основними складовими навчального процесу є: лекція, практичне, семінарське, лабораторне, індивідуальне заняття та консультація. Всі ці види занять потребують певного інформаційного забезпечення.

Для оцінки якості інформаційного забезпечення навчального процесу необхідно сформувати та вибрати набір показників якості.

Існує багато методів, які можуть бути використані для вибору показників якості. Одним із таких методів є метод «мозкової атаки», розроблений А. Ф. Осборном у кінці 30-х років 20 століття в США. Тут був використаний удосконалений варіант «мозкової атаки» – «мозковий штурм».

«Мозковий штурм» – метод приведення в дію творчого мислення групи для генерування та прояснення переліку ідей, проблем чи питань. На відміну від «прямої мозкової атаки» у цьому методі процеси власне генерації і критичного аналізу розподілені не лише у часі, але і по групах експертів.

Реалізація наведеного методу для визначення параметрів якості інформаційного забезпечення навчального процесу складалася з чотирьох етапів.

За результатами «мозкового штурму» було вибрано 24 показники, які, на нашу думку, впливають на якість інформаційного забезпечення навчального процесу.

Для зручності аналізу зібраної інформації необхідно показники згрупувати за категоріями. Для цього була використана діаграма спорідненості.

Діаграма спорідненості – метод, який був розроблений для виявлення проблеми або для полегшення розуміння будь-якої ідеї, завдяки поєднанню лінгвістичних даних, які асоціативно пов'язані один з одним.

Згруповані дані	Принцип групування
<ul style="list-style-type: none"> - кількість назв основної літератури; - кількість екземплярів основної літератури; - кількість бібліотекарів; - кількість виданих екземплярів літератури за рік; - рівень кваліфікації бібліотекарів; - якість обслуговування. 	Абонемент
<ul style="list-style-type: none"> - наявність професійного консультанта; - зручність користування; - наявність каталогів у електронному вигляді; - параметри забезпечення життєдіяльності (температура повітря, освітленість приміщення, шум); - якість обслуговування. 	Зал каталогів
<ul style="list-style-type: none"> - розподіл читальних залів за різновидами літератури (книги, журнали, газети); - кількість можливих місць у читальних залах; - кількість бібліотекарів у читальному залі; - кількість примірників у фонді читального залу; - параметри забезпечення життєдіяльності (температура повітря, освітленість приміщення, шум); - якість обслуговування. 	Читальні зали
<ul style="list-style-type: none"> - забезпеченість дисциплін електронними ресурсами; - кількість комп'ютерів в електронному читальному залі; - програмне забезпечення; - наявність доступу до мережі Інтернет; - наявність професійного консультанта; - параметри забезпечення життєдіяльності (температура повітря, освітленість приміщення, шум). 	Електронний читальний зал

У 1953 році професор Токійського університету Каору Ішикава, обговорюючи проблему якості на одному заводі, підсумував погляд інженерів у формі діаграми причин та наслідків (результатів). Вважається, що тоді такий підхід був застосований вперше, але ще раніше співробітники професора Ішикави користувались даним методом для впорядкування факторів у своїй науково-дослідницькій роботі.

Після побудови такої діаграми переходять до визначення вагомості одиничних показників різних рівнів. Для цього використовують спрощений варіант експертного методу. Спочатку кожний член групи якості, незалежно від інших членів, виділяє на схемі, заздалегідь погодженим способом, ті показники якості, що за його поглядом, мають найбільший вплив на якість об'єкту аналізу.

За результатами аналізу причинно-наслідкової діаграми було обрано групи для подальшого дослідження.

Для вибору тих груп показників, які найбільшим чином впливають на якість, необхідно зробити аналіз систематичної діаграми.

З аналізу діаграми та за експертними оцінками були визначені групи, що найбільшим чином впливають на якість інформаційного забезпечення навчального процесу.

Показники якості доцільно оцінювати експертним методом – метод заочного анкетування.

Для цього було складено анкету.

АНКЕТА

Шановний бібліотекарю!

Вашій увазі пропонується анкета оцінки якості інформаційного забезпечення ВНЗ. Анкета складається з двох частин. Будь ласка, уважно ознайомтесь з питаннями, які наведені нижче, та визначте відповідні оцінки.

Частина 1

Якщо наведене твердження є дуже важливою вимогою, обведіть цифру **5** навпроти нього. Якщо вимога є абсолютно непотрібною, тоді обведіть цифру **1**. Інші значення (**2, 3, 4**) відображають ступінь Вашого наближення до тієї чи іншої крайньої точки зору.

1. Для забезпечення якісної роботи бібліотеки на абонементі необхідні:

а) відповідність кількості назв основної літератури вимогам навчальних дисциплін	5	4	3	2	1
б) достатня відносно кількості студентів кількість екземплярів основної літератури	5	4	3	2	1
в) достатня кількість бібліотекарів	5	4	3	2	1
г) статистика щодо кількості виданих екземплярів літератури за рік	5	4	3	2	1
д) високий рівень кваліфікації бібліотекарів	5	4	3	2	1

2. Для забезпечення якісної роботи бібліотеки в залі каталогів необхідні:

а) наявність професійного консультанта	5	4	3	2	1
б) створення умов для зручності користування каталогами	5	4	3	2	1
в) наявність каталогів у електронному вигляді	5	4	3	2	1

3. Для забезпечення якісної роботи бібліотеки в читальних залах необхідні:

а) розподіл читальних залів за різновидами літератури (книги, журнали, газети)	5	4	3	2	1
б) урахування кількості можливих місць в читальних залах	5	4	3	2	1
в) достатня для швидкого обслуговування кількість бібліотекарів в читальному залі	5	4	3	2	1
г) вся необхідна кількість примірників у фонді читального залу	5	4	3	2	1

4 Для якісної роботи бібліотеки в електронних читальних залах необхідні:

а) забезпеченість дисциплін електронними ресурсами	5	4	3	2	1
б) наявність необхідної кількості комп'ютерів	5	4	3	2	1
в) необхідне програмне забезпечення	5	4	3	2	1
г) наявність доступу до мережі Інтернет	5	4	3	2	1
д) наявність професійного консультанта	5	4	3	2	1

5. Для забезпечення якісної роботи бібліотеки в залах каталогів, читальних залах, необхідне підтримання параметрів забезпечення життєдіяльності (температура повітря, освітленість приміщень тощо) на рівні нормальних	5	4	3	2	1
--	---	---	---	---	---

6. Для забезпечення якісної роботи бібліотеки важливою вимогою є висока якість обслуговування (ввічливість, швидкість обслуговування тощо)	5	4	3	2	1
--	---	---	---	---	---

Частина 2

Дайте оцінку якості роботи бібліотеки, в якій працюєте. Якщо Ви повністю погоджуєтесь з наведеним твердженням, обведіть цифру 5 навпроти нього. Якщо Ви повністю не згодні, тоді обведіть цифру 1. Інші значення (2, 3, 4) відображають ступінь Вашого наближення до тієї чи іншої крайньої точки зору.

1. На абонементі бібліотеки:

а) кількість назв основної літератури відповідає вимогам навчальних дисциплін	5	4	3	2	1
б) кількість екземплярів основної літератури є достатньою відносно кількості студентів	5	4	3	2	1
в) кількість бібліотекарів є достатньою	5	4	3	2	1
г) враховується статистика щодо кількості виданих екземплярів літератури за рік	5	4	3	2	1
д) рівень кваліфікації бібліотекарів є високим	5	4	3	2	1

2. В залі каталогів:

а) працює професійний консультант	5	4	3	2	1
б) створені умови для зручності користування каталогами	5	4	3	2	1
в) існують каталоги у електронному вигляді	5	4	3	2	1

3. Читальні зали:

а) розподілені за різновидами літератури	5	4	3	2	1
б) в них урахована кількість можливих місць	5	4	3	2	1
в) мають достатню для швидкого обслуговування кількість бібліотекарів	5	4	3	2	1
г) мають необхідну кількість примірників у фонді	5	4	3	2	1

4. Електронні читальні зали:

а) забезпечені електронними підручниками в достатній мірі	5	4	3	2	1
б) мають в наявності необхідну кількість комп'ютерів	5	4	3	2	1
в) мають необхідне програмне забезпечення	5	4	3	2	1
г) мають доступ до мережі Інтернет	5	4	3	2	1
д) в них працює професійний консультант	5	4	3	2	1

5. В залах каталогів, читальних залах підтримуються параметри забезпечення життєдіяльності (температура повітря, освітленість приміщень тощо) на рівні нормальних

6. Якість обслуговування в бібліотеці на високому рівні

Дякуємо Вам за участь в дослідженні!

Анкета, що наведена вище, дозволяє дослідити діяльність інформаційного забезпечення навчального процесу точки зору роботи бібліотеки.

Проведення такого анкетування дозволить не тільки зробити самооцінку, а й оцінити інформацію, що стосується сприймання її зацікавленими сторонами степені виконання їх потреб та очікувань.

Проведення анкетування та подальший аналіз цих анкет дозволить отримати необхідну інформацію щодо стану окремих параметрів процесу навчання, провести його аналіз та виявити його динаміку, висунути необхідні рекомендації.

Обробка та аналіз результатів анкетування здійснювалась статистичними методами.

Список використаних джерел:

1. ДСТУ ISO 9000–2001. Системи управління якістю. Основні поняття і словник [Текст]
2. Методи аналізу якості [Текст] : навч. посіб. / І. І. Коваленко, О. М. Дубовий, П. І. Бідюк, К. В. Кошкін. – Миколаїв : НУК, 2004. – 208с.
3. Райхман, Э. П. Экспертные методы в оценке качества товаров [Текст] / Э. П. Райхман, Г. П. Азгальдов. – М. : Экономика, 1974. – 151с.
4. Шишкин, И. Ф. Квалиметрия и управление качеством [Текст] : учеб. для вузов / И. Ф. Шишкин, В. М. Станякин. – М. : Изд-во ВЗПИ, 1992. – 210 с.

УДК 025:65.011.56:004

Николаенко Н.Н. директор библиотеки

Украинская инженерно-педагогическая академия

ВНЕДРЕНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАБОТУ БИБЛИОТЕКИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ ЛИЧНОСТИ

Постановка проблемы. Одной из важнейших особенностей развития современного общества является стремительный рост потока информации, в котором ориентироваться с каждым днем становится все труднее. Возникает парадоксальная ситуация, когда создание нового информационного продукта является более выгодным и удобным, чем поиск существующих аналогов. Интересная информация представлена в одном из отчетов компании «ArthurAndersen». По их оценкам, объем знаний, которым в настоящее время обладает человечество, удваивается каждые пять лет. Предполагается, что к 2020 году знания будут удваиваться каждые 72 дня. Таким образом, ожидается лавинообразный рост информации.

В связи с этим по-новому встает вопрос о